

Místní Agenda 21

Poctivě a s rozumem

Zabývá se jí každá obec, jen své aktivity jinak nazývá. Reklama pro politiky, nikoli téma pro odborníky v úřadech. „Zelená metoda“ zaměřená jen na životní prostředí. Teorie bez reálného dopadu. Je tomu opravdu tak? Co se skrývá pod zkratkou MA21? Co přináší v praxi?

Jitka Boušková

Místní Agenda 21 (MA21) byla vyhlášena Organizací spojených národů (1992) jako vhodný postup místních samospráv k udržitelnému rozvoji. V České republice je metodou kvality uznávanou a oceňovanou Ministerstvem vnitra od roku 2006. Na internetu existuje přehledná *Databáze všech obcí a regionů*, které se k této metodě hlásí, včetně jejich „žebříčku“ kvality. MA21 má svůj vlastní vládní dokument – *Koncepci podpory MA21 v ČR*, obsažena je i v řadě dalších. Z historického hlediska je v České republice zaštitěna Ministerstvem životního prostředí, postupně se k ní hlásí resorty místního rozvoje, vnitra či zemědělství. Na úrovni obcí ji dlouhodobě prosazuje Národní síť Zdravých měst České republiky. A funguje

MA21 také v praxi? Stejně jako jakákoli jiná metoda: když se dělá poctivě a s rozumem.

Kvalitní a otevřený úřad

Smyslem MA21 je ve spolupráci s veřejností a místními partnery, například neziskovými organizacemi, školami či místními podniky, dbát na kvalitu rozvoje daného místa a zlepšovat a zefektivňovat služby, které úřad svým občanům poskytuje. Je zaměřená nejen dovnitř úřadu směrem ke kvalitnímu strategickému plánování a řízení či efektivnímu nakládání s financemi, ale zejména navenek, na dlouhodobé a systematické zapojování veřejnosti, průběžnou komunikaci s občany a otevřené sdílení zkušeností. Výhodou MA21 je dobrá využitelnost ve všech typech municipalit – od malé obce, přes střední a velká města, mikroregiony, kraje či dokonce místní akční skupiny. Každá velikost municipality má totiž svá specifika a speciální postupy. Jaká by to však byla metoda kvality, kdyby se nedala poměřovat a hodnotit? Tedy i MA21 má svá kritéria kvality, měřítko, podle nichž je možné sestavit žebříček těch nejlepších a sledovat, jak si v daném roce vedou. Tato *Kritéria MA21*

jsou rozdělena do čtyř základních kategorií A – D, včetně kategorie *Zájemci* a každá z nich představuje určitou kvalitativní úroveň. Kritéria se liší podle velikosti a typu municipalit, například ne všechna kritéria pro velká města může naplnit či sledovat malá obec. Každé *Kritérium MA21* má stanoveny vlastní ukazatele a limity, které je nutno splnit a doložit do oficiální *Databáze MA21*, která je přístupná na webu všem zájemcům.

Z hlediska počtu je MA21 v České republice aktuálně nejrozšířenější metodou kvality. Obcí a regionů, které se k této metodě oficiálně hlásí, je k letošnímu září přes 150. Více než polovina z nich je sice v nejnižší kategorii *Zájemců*, ale již v kategorii *D* je na 30 municipalit, v „Čéčku“ jich je pak 34. Zatím nejvyšší dosaženou úroveň, kategorii *B*, splnilo minulý rok pět měst a jeden mikroregion, letos se řada z nich pokusí obhájit svou pozici znovu. Nově se o kýžené „Béčko“ pokusí malá obec Křižánky na Vysočině. Vedle stálíc jako je Chrudim, Kopřivnice, Litoměřice či Vsetín o tuto kategorii usiluje letos i statutární město Prostějov. Dosáhnout kategorie *B* MA21 v prostředí mikroregionů se opakovaně daří Dražanské vrchovině.

Nejlepší doma i v pražském paláci

Letos pět měst, jedna obec a jeden mikroregion, které dosáhly prozatím nejvyšší kategorie MA21, představí své postupy a zkušenosti na takzvaných „kontrolách na místě“. Akce proběhne během října na sedmi místech v republice: v Chrudimi (1. 10.), Křižánkách (9. 10.), Kopřivnici (11. 10.), v Litoměřicích (15. 10.), v mikroregionu Dražanská vrchovina (23. 10.), ve Vsetíně (24. 10.) a v Prostějově (31. 10.).

Všichni aspiranti na kategorii *B* MA21 21 se rovněž 20. listopadu setkají v Kaiserštejnském paláci v Praze na konferenci Národní sítě Zdravých měst, která bude zároveň přehlídkou nejlepších místních Agend 21 v České republice. Los určí pořadí prezentujících obcí a regionů, které pak v přesně vymezeném časovém intervalu dvacet pět minut představí ve zkratce to, co dokázali v jednotlivých oblastech rozvoje vylepšit od minulého roku, co

jsou jejich nejsilnější stránky a jak se vypořádávají se slabinami. Výhodou přehlídky je, že se představí všichni najednou a všem přítomným se dostane možnosti srovnání. Pro ty, kteří hodnotitele přesvědčí, čeká na konci akce slavnostní vyhlášení a předání prestižního ocenění. Akce je otevřená všem zájemcům o téma rozvoje měst a obcí.

„Áčka“ už vědí, jak na to

Na kategorii *B* logicky navazuje ještě nejvyšší „Áčková“ kategorie. Ta už nesleduje pouze procesy, které ve městě, obci či regionu probíhají, ale hodnotí jejich výsledky a to, zda jsou opravdu udržitelné. To rozhodně není jednoduchá disciplína. Metodika, která by přinesla objektivní posouzení se připravovala a v praxi testovala poměrně dlouho. Po dvouleté práci odborníků z akademického prostředí i praktiků byla letos v březnu schválena *Metodika* pro hodnocení kategorie *A* místní Agendy 21. Vznikala ve spolupráci Národní sítě Zdravých měst České republiky, společnosti Integra Consulting a mnoha odborníků pod záštitou Pracovní skupiny pro MA21 a Ministerstva životního prostředí. Navržená Metodika byla pak rok testována v praxi. Čtveřice měst – Kopřivnice, Litoměřice, Chrudim a Vsetín – hodnotila jednotlivé oblasti života města podle sady navržených ukazatelů a nechala si tato sebehodnocení opo-

www.ma21.cz (Databáze MA21, základní informace, pravidla, kritéria)
www.MistniAgenda21.cz (postupy, metodické materiály, finanční zdroje, know-how)
www.ZdravaMesta.cz (asociace MA21, síťová spolupráce, služby pro členy)

nentně posoudit. Odborníci jim poté doporučili konkrétní vylepšení pro tu či onu danou oblast. Mezi hodnocenými oblastmi byly veřejná správa, územní rozvoj, životní prostředí, udržitelná spotřeba a výroba, doprava a mobilita, zdraví a bezpečnost obyvatel, místní ekonomika a podnikání, vzdělávání a výchova, kultura a místní tradice, komunitní život či globální odpovědnost. Každé ze čtveřice jmenovaných měst si aktivitu odzkoušelo nanečisto v pěti oblastech. Zastupitelstvo Chrudimi již odsouhlasilo, že si „Áčko“ zkusí naostro a bude o něj usilovat v roce 2013. V případě, že budou úspěšní, mohou se stát prvním městem v kategorii *A* v České republice. Tento postup je ojedinělý i v rámci Evropy. Existuje řada hodnocení na vybraná témata či souhrnné indexy nejpokročilejších měst, avšak detailní hodnocení jednotlivých oblastí udržitelného rozvoje je inspirativní i pro řadu dalších zemí. ■

Mgr. Jitka Boušková je vedoucí Kanceláře Národní sítě Zdravých měst ČR

- Zapojení veřejnosti
- Strategické řízení
- Udržitelný rozvoj
- Nápad a inspirace

Místní Agenda 21 v praxi obcí

- přehlídka těch nejlepších

19. Konference Národní sítě Zdravých měst ČR
pořádaná ve spolupráci s Ministerstvem životního prostředí a Ministerstvem pro místní rozvoj

Kdy? 20. listopadu 2012
Kde? Kaiserštejnský palác (Malostranské náměstí 23/37, Praha 1)
Pro koho? Reprezentační akce pro zástupce obcí, regionů a jejich odborných partnerů i všech dalších zájemců o kvalitní rozvoj místa, kde žijí.
Blíží info: www.ZdravaMesta.cz/konference; info@nszm.cz

Akce je součástí projektu „Strategické řízení v obcích“ podpořeného ESF prostřednictvím OP LZZ a státním rozpočtem

ZDRAVÁ MĚSTA, OBCE, REGIONY ČESKÉ REPUBLIKY

Ptáme se ředitele Národní sítě Zdravých měst ČR, Ing. Petra Švece, čím se tato asociace zabývá a co přináší svým členům.

Už dvacet let funguje naše celostátní asociace jako malý, odborně zaměřený svaz měst, obcí, krajů i mikroregionů. Máme více než stovku členů a pomáháme v různých místech republiky vylepšovat činnost úřadů v několika disciplínách, kterými jsou vyvážený místní rozvoj, strategické řízení a komunikace s veřejností. Nic z toho nevymýšlíme od zeleného stolu. Každý den sbíráme a soustředujeme zkušenosti, jak si v které vesnici, městě nebo kraji dokázali kvalitně poradit s problémem týkajícím se jejich rozvoje. Všechny příklady dobré praxe monitorujeme a představujeme, aby se o nich dozvědělo co nejvíce lidí a mohli se jimi inspirovat ve vlastní práci. Současně to všechno skládáme do mozaiky celkového rozvoje města, obce nebo regionu.

Jsmo servisní organizací pro samosprávy, jež nás založily. Přinášíme obcím a regionům potřebné znalosti a dovednosti, například kurzy, expertní doporučení, softwarové nástroje – a to za velice příznivých ekonomických podmínek. Naše centrála má jen pár lidí. Nemusejí všechno umět, ale mají vědět, když se třeba hledá nějaké know-how, v kterém místě v republice je daná problematika na dobré úrovni, kde hledat dobrou praxi. A také, na jaké odborníky na národní nebo mezinárodní úrovni se obrátit s konkrétním typem problému.

V dalších číslech časopisu *Veřejná správa* přineseme konkrétní zkušenosti z jednotlivých měst, která testovala, zda postupují udržitelně – jak dopadla v jednotlivých oblastech rozvoje a co jim testování kategorie „A“ MA21 přineslo.

místní Agenda 21